
Nunspeet, schildersdorp

Wim Top

In het Singermuseum te Laren werd in 2004 een expositie gehouden van schilders uit de zgn. schildersdorpen, o.m. uit Oosterbeek, Domburg, Katwijk, Volendam, Bergen, Hattem en uiteraard Nunspeet. Inwoners uit die plaatsen konden het museum gratis bezoeken. Uit ons dorp waren werken te zien van o.a. Ben Viegers, Willy Martens, Jan van Vuuren, Jan Mankes en Arthur Briet.

Vroeger trokken schilders naar de stad. Daar woonden notabelen die zich lieten portretteren. Daar waren de gefortuneerde kooplieden die hun luxueuze woningen vol hingen met schilderijen. In de 19^e eeuw begon er juist een trek van kunstenaars uit de stad op gang te komen naar het platteland. De industrialisatie zorgde ervoor, dat ze genoeg kregen van de rokende schoorstenen en rust in de natuur gingen zoeken. Door de aanleg van spoorlijnen werden die plaatsen gemakkelijk bereikbaar. Sinds 1863 stoomden de treinen over de Noord-Veluwe. Daar, zittend temidden van bos en hei, zetten de schilders hun ezel op en hanteerden vrijelijk de kwast. Ook het boerenleven op de arme zandgronden kwam in de belangstelling. Vanwege de uitvinding van de verftube konden de kunstenaars meteen de verf op het doek aanbrengen. Tot dan toe maakte men een snelle schets buiten. Pas in het atelier begon men minutieus te schilderen. Dat gebeurde vaak maanden, soms jaren later. Het schilderen in de buitenlucht had als nadeel dat de lichtval 's middags anders is dan 's morgens. Er moest dus snel gewerkt worden. Zo ontstond het impressionisme. Dat werd ook nog in de hand gewerkt door de opkomst van de fotografie. Schilders waren bang brodeloos te worden, omdat mensen niet meer zouden komen poseren. Dus zocht men andere vormen van schilderkunst. Nu is het ook weer niet zo, dat een schilderij in één dag klaar was. Diverse impressionisten werkten het thuis verder af.

Zelfportret Willem Steelink

Het plaatsje Barbizon in de buurt van Parijs was een van de eerste dorpjes, waar schilders neerstreken. Daar werd een hele kolonie gevestigd. Het trok schilders aan uit binnen-en buitenland. Ook Nederlandse schilders zijn er diverse keren op bezoek geweest of hebben er enige tijd doorgebracht. In Nederland was Oosterbeek zo'n plaats, waar schilders van de Haagse School werden opgeleid.

Een schilder die Nunspeet dikwijls bezocht, was Willem Steelink, geboren op 16 juli 1856 in Amsterdam en overleden in 1928 te Voorburg. Zijn vader was naast schilder vooral graveur van staal en op dat gebied was hij heel bekend. Willem kreeg les van zijn vader en bezocht de Kunstacademie te Amsterdam van 1873 – 1879 en de Tekenacademie te Antwerpen tot 1881. Hij vestigde zich al vrij snel daarna als zelfstandig schilder van geschiedkundige onderwerpen. Ook illustreerde hij veel als het

maar met geschiedenis te maken had. Zo maakte hij de tekeningen voor het Nieuwe Testament in de Soedanese taal. Ook etste hij schilderijen na van beroemde schilders, zoals de schilder van kerkinterieurs Johannes Bosboom en de schilder van portretten en stadsgezichten Jozef Israëls. Hij was reislustig en werkte enige tijd o.m. in Antwerpen, Scheveningen, Laren, maar ook in Rome.

Later taande de belangstelling voor geschiedenis en richtte hij zich meer op het heden. Hij banjerde vanaf 1894 door de bossen van Lunteren, Nunspeet, Elspeet en Vierhouten en legde op het doek vast wat hij zag. De landschapsschilder was in hem geboren. Vooral schilderde hij schaapskudden. Die heeft hij diverse malen met verve en met een bijzondere lichtval geschilderd.

In 1898 verhuisde hij naar Den Haag en woonde daar naast de schilder H.J. van der Weele. Samen struinden ze de Veluwe af op zoek naar schilderachtige taferelen. In de zomer trok hij samen met zijn vriend Hendrik Kever naar Laren, waar hij veel collega's ontmoette.

Zijn werken werden goed verkocht, ook door buitenlanders. Hij ontving de Gouden medaille te München, was officier van Oranje Nassau, had de Kroonorde van België en bezat het Commandeurskruis van de Heilige Mauritius van Italië. Hij was tevens lid van Pulchri Studio in Den Haag. Kortom: het was een man die zijn sporen heeft verdiend. Een straatnaam naar hem vernoemd zou hier ter plaatse zeker op zijn plaats zijn.

Zelfportret Bernhard Koldewey

Een schilder die ook de Veluwse boslucht heeft opgesnoven, is Bernardus Marie Koldewey. Hij werd op 23 november 1859 in Dordrecht geboren, waar hij op 17 december 1898 ook zijn laatste adem uitblies. Hij werd aanvankelijk opgeleid voor de handel, maar haakte af om schilder te worden. De eerste beginselen van de schilderkunst werden hem in zijn woonplaats bijgebracht door R. Lary, van wie Jan van Vuuren ook les kreeg. Daarna zette hij zijn studie voort aan de Tekenacademie te Antwerpen. Hij hield het na 2 jaar voor gezien en vertrok tussentijds omdat hij over te weinig zitvlees beschikte. Hij wilde de natuur in. In 1880 leerde hij Théophile de Bock kennen en raakte met hem bevriend. Door hem leerde hij de schildersrichting van de School van Barbizon kennen. Hoewel hij meest in Dordrecht schilderde, bracht hij enige tijd door in Antwerpen, Italië en op Corsica. Van 1896 – 1898 schilderde hij tot vlak voor zijn dood in Nunspeet. Hij was een allround schilder. Maakte stillevens, landschappen als wel rivier- en havengezichten. Er zijn diverse exposities van zijn werken geweest, o.m. in Amsterdam, Rotterdam en Gent.

Iemand die zijn kunstzinnige sporen zeker verdiend heeft, is de landschapsschilder Hendrik Willem de Jong. Hij werd 4 maart 1876 in Rotterdam geboren. Hij vestigde zich op 22

"Aan het werk in de moestuin". Olieverf op doek, 61.5 x 40 cm.

Schilder: Bernard Koldeweij

"Romeinse vrouw bij een vijver met lelies" olie op doek 32 x 21 cm.

Schilder: Willem Steelink

april 1927 in Nunspeet en bleef hier de rest van zijn leven wonen. Hij werd door zijn collega's met open armen ontvangen en nam al gauw een prominente plaats in in de kring van de plaatselijke schilders.

Hij gaf les aan Jos Lussenburg en aan Jan van Vuuren. Ook was hij leermeester van Christen Brugge Kate en nam hem als 17-jarige leergierige leerling in huis aan de Eperweg. De Jong opende samen met burgemeester H.M. Martens op 22 juli 1948 een expositie van Nunspeetse schilders. Dat betrof toen werken van Jos Lussenburg, Frans Huysmans, Hendrik Verburg, Jaap Hiddink, Christen Brugge Kate en van hemzelf. Hij overleed op 25 december 1950 in het ziekenhuis te Harderwijk. Hoewel hij grote invloed gehad heeft in de kring van de schilders, is hij altijd onderbelicht geweest. Waarschijnlijk ook omdat hij niet zo in de schijnwerpers stond en daardoor van hem niet zoveel bekend is.